LARRAUL

HIRI ANTOLAMENDURAKO PLAN OROKORRA

HASIERAKO ONARPENA

2025eko apirila

E.3 DOKUMENTUA: GENERO ERAGINAREN AZTERKETA

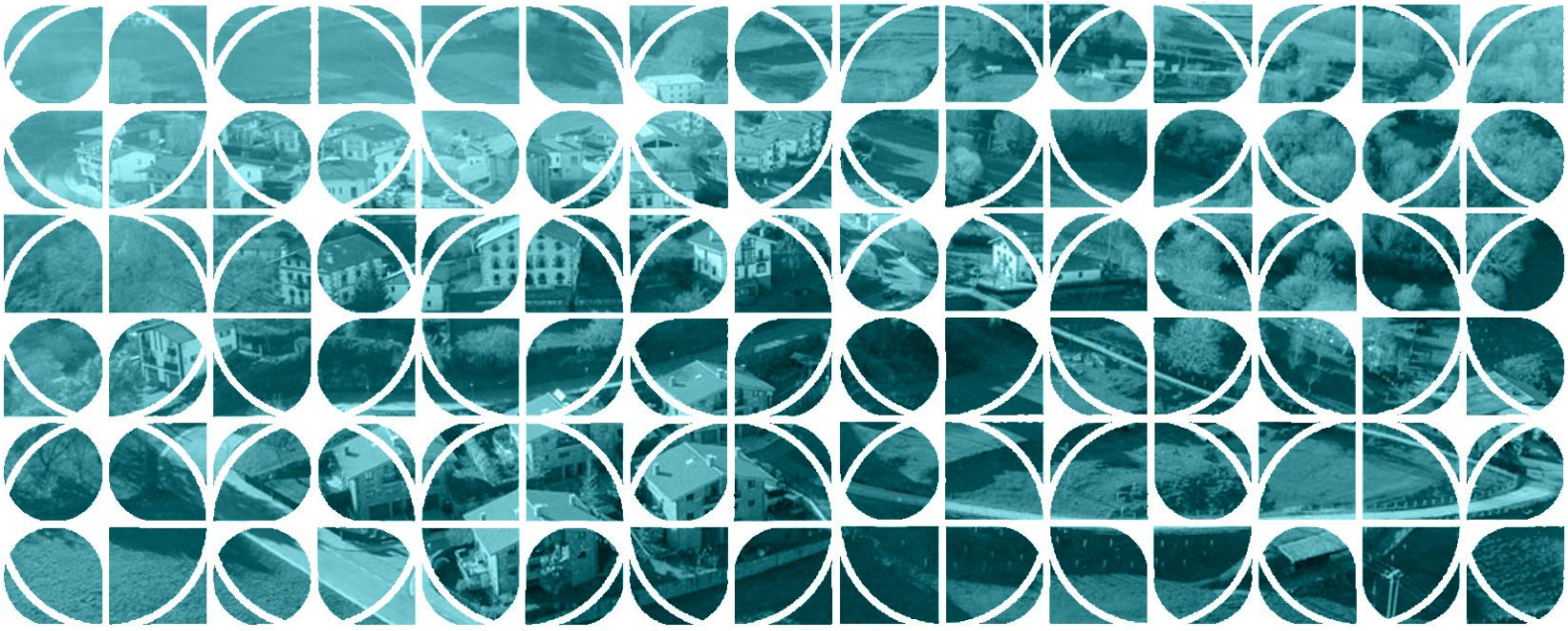

LARRAUL
udala

LARRAULGO HIRI-ANTOLAMENDUKO PLAN OROKORRA

E dokumentua: Eragin-azterketak

E.3. Genero-eraginaren azterketa

Larraul, 2025eko apirila

ZUZENDARITZA

Arkitekto hirigileak:

Martin Ferran Zubillaga

Haritz Iparraguirre Yarza

Zaloa Las Hayas Madariaga

Ray Mendiburu Abad

IDAZKETA

Arkitekto hirigileak:

HIRIGRAMA

Abokatu hirigilea:

Maribi Joaristi Olariaga

LANKIDETZAK

Ingurumen taldea: Ekolur SLP.

UDALAREN IKUSKARITZA TEKNIKOA ETA INFORMAZIOA:

Udal arkitekto arduraduna: Eba Erkizia

SUSTAPENA

LARRAUL udala

Larraulgo Udala

DOKUMENTUEN AURKIBIDEA

A. MEMORIA

A.1 Memoria deskribatzailea eta justifikatzailea

A.2 Herritarren partaidetzari buruzko memoria

B. HIRIGINTZAKO ARAUDIA

B.1 Hirigintzako Arau Orokorrak

B.2 Hirigintzako Arau Partikularrak

B.3 Babes-arauak eta katalogoa

B.4 Hirigintzako ordenantzak

C. PLANOAK

D. AZTERKETA EKONOMIKOA

D.1 Bideragarritasun ekonomiko-finantzarioaren azterketa

D.2 Jasangarritasun ekonomikoaren memoria

D.3 Jarduketa programa

E. ERAGIN-AZTERKETAK

E.1 Ingurumen Azterketa Estrategikoa (IAE)

E.2 Eragin Akustikoaren Azterketa (EAA)

E.3 Genero-Eraginaren Azterketa (GEA)

E.4 Eragin Linguistikoaren Azterketa (ELA)

E.5 Haur, Nerabe eta Familiaren gaineko Eraginaren Azterketa (HNFEA)

I. AURREKARIAK 1
I.1. LEGEZKO ZEHAZTAPENAK: 1/2023 LEGEGINTZAKO DEKRETUA ETA GENEROAREN ARABERAKO ERAGINAREN AURRETIAZKO EBALUAZIOA 1
I.2. HERRITARREN PARTE-HARTZEA 2
I.3. TXOSTENAREN FASEAK ETA EDUKIA: 3
II. GENERO-ERAGINAREN EBALUAZIO-TXOSTENA 5
II.1. ARAU-PROIEKTUAREN DESKRIBAPEN OROKORRA. 5
II.2. GENEROAREN ARABERAKO AURRETIAZKO EBALUAZIOA 6
II.2.1 EMAKUMEEN ETA GIZONEN PRESENTZIA. 6
II.2.2 BALIABIDEETARAKO SARBIDEA. 6
II.2.3 ERABAKIAK HARTZEN PARTE HARTZEA. 7
II.2.4 ARAU ETA BALIO SOZIALAK 7
II.2.5 BERDINTASUNERAKO ARAUDIA. 7
II.2.6 DIAGNOSTIKO PARTEKATUA 7
II.3. DESBERDINTASUNAK EZABATZEKO ETA BERDINTASUNA SUSTATZEKO NEURRIAK 8
II.3.1 PLANA IDAZTEKO PROZESUARI ETA PARTE-HARTZEARI BURUZKO NEURRIAK 8
II.3.2 HELBURU OROKORRAK EZARTZEKO ETA AURRERAPENEAN IRIZPIDE TEKNIKOAK APLIKATZEKO NEURRIAK 9
II.3.3 AZKEN EBALUAZIOA, NEURRI ZUZENTZAILEAK ETA DOKUMENTUAREN HOBEKUNTZAK 10

I. AURREKARIAK

I.1. LEGEZKO ZEHAZTAPENAK: 1/2023 LEGEGINTZAKO DEKRETUA ETA GENEROAREN ARABERAKO ERAGINAREN AURRETIAZKO EBALUAZIOA

Gizon-emakumeen arteko berdintasuna borondatezko ekintza baten, esku-hartze baten, inoiz ez omisioaren edo pasibotasunaren ondorio gisa baino ezin da lortu. Hala ulertu du Estatuko 3/2007 Legeak eta 1/2023 Legegintzako Dekretuak osatzen duten gai horri buruzko legeriak. Dekretu horrek ekintza positiboko politika bat sustatzen du, agintari publikoei betebeharrak ezartzen dizkiena eta zeharkako generoaren ikuspegia eskatzen duena jarduera guztietan, bereziki garrantzi ekonomiko, sozial eta politiko handia dutenetan, hala nola udalerriaren plangintza orokorrean. Testuinguru horretan, araudi autonomikoak genero-eraginaren ebaluazioa egitea eskatzen du, ondoren zehazten den bezala:

20. artikulua.- Generoaren araberako inpaktua aurretiaz ebaluatzea, desberdinkeriak

desagerrarazteko eta berdintasuna sustatzeko.

> *1. Arau bat egiteko unean, EAEko administrazio publikoek, hori sustatzen duen administrazio-organoaren bitartez, ebaluatu egin behar dute proposamen horrek nolako inpaktua izan dezakeen emakumeen eta gizonen egoeran. Horretarako, aztertu behar du ea arauan proiektatu den jarduerak ondorio positiboak edo kontrakoak izan litzakeen emakumeen eta gizonen arteko desberdinkeriak desagerrarazteko eta haien arteko berdintasuna sustatzeko helburu orokorrean.*

Genero-eraginaren ebaluazioa Emakunde – Emakumearen Euskal Erakundeak garatutako "genero-eraginari buruzko txostenak egiteko gidak" delineatzen du. Gida honek txosten hori egiteko helburuak, baldintzak, aplikazio-eremua eta prozedura ezartzen ditu. Halaber, adierazten du garrantzitsua dela ebaluazioa une goiztiarrean egitea, arauaren funtsezko alderdiak definitu aurretik, eta elaborazio-prozesua zehazten du, besteak beste.

Genero-eraginaren txostenak atal hauek ditu:

A Arau proiektuaren edo administrazio egintzaren deskribapen orokorra: atal honetan proiektuaren datu orokorrak adierazi behar dira.

B Generoaren araberako eraginaren aurretiazko ebaluazioa: Atal honetan, arau edo egintzan proiektatutako jarduerak emakumeen eta gizonen arteko desberdintasunak ezabatzeko eta arautu edo esku hartu nahi den gizarte-testuinguruan berdintasuna sustatzeko izan ditzakeen ondorio positiboak edo kaltegarriak aztertu behar dira.

C. Ezberdintasunak ezabatzeko eta emakumeen eta gizonen berdintasuna sustatzeko neurriak: Atal honetan, arauan jasotako neurriak adierazi behar dira, bai eta onartu ondoren ezarriko diren beste neurri batzuk ere, izan dezaketen eragin negatiboa neutralizatzeko edo, hala badagokio, eragin positiboa indartzeko.

Genero-eraginaren ebaluazioak "genero-ikuspegia" txertatzeko esparrua ezartzen du, hura egiteko txantiloi eta gida bat sartuz, hiru zati nagusitan garatua: arauaren deskribapena, aldez aurreko ebaluazioa eta hartu beharreko neurriak.

I.2. HERRITARREN PARTE-HARTZEA

HAPOren idazketa-prozesuan erabilitako metodologia orokorra kodefinizioa izan da. Horrek esan nahi du talde teknikoaren eta herritarren arteko lankidetza beharrezkoa dela planaren helburu orokorrak ezartzeko, helburu horiek lortzeko irizpideak aplikatzeko eta irizpide horietan oinarritutako alternatibak prestatzeko.

Genero-ikuspegia prozesuaren etapa guztietan txertatu da, bai herritarrek helburu orokorren diagnostikoan eta definizioan parte hartuz, bai irizpideak aplikatzeko eta alternatibak formulatzeko aholkularitza tekniko eta juridikoaren bidez.

Lan tekniko hori egiteko, talde teknikoa trebatu da, eta talde hori arduratu da idazketa-prozesuan genero-ikuspegia sartzeaz, bai parte-hartze prozesuaren eraketan, bai irizpide tek-

niko eta juridikoen aplikazioan.

Hurrengo lanak erredakzio-prozesuan sortu diren esperientzia eta ondorio nagusiak biltzen ditu, eta planaren definizioan amaitu diren hartutako erabakiak justifikatzen ditu.

I.3. TXOSTENAREN FASEAK ETA EDUKIA:

Dokumentu honen helburu nagusia da azaltzea nola ulertu eta aplikatu den ebaluazioa generoaren arabera, legean zehaztutako aginduetatik abiatuta eta legeak ezarritako esparruaren barruan, eta nola formulatu diren emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna sustatzeko neurriak.

Horretarako, lehen aipatutako hiru zatiak (1/2023 LDko 20. artikuluaren arabera) plana idazteko prozesuaren faseetan banatu dira. Genero-eraginaren txosten edo ebaluazio hori dokumentu honen zati integrala da, HAPOri hasierako onespena emateko.

0. FASEA

ARAUAREN DESKRIBAPEN OROKORRA ETA ALDEZ AURREKO EBALUAZIOA, Herritarrek Parte Hartzeko Programarekin (HPP) batera egiten dira, idazketa-prozesua hasi aurretik, aipatutako legearen 20. artikuluak gomendatutakoaren arabera. Txostenaren azken atalean deskribatzen diren bi neurri babesteko egiten da hori.

Lehen neurria idazketa-prozesua eta herritarren parte-hartzea aldatzeko da (0. fasea edo HPParen aurkezpena). Aldaketa horiek prozesuan bertan parte-hartze orekatua sustatzeko eta hirigintza-plangintzan parte hartzeko desberdintasunak ezabatzeko neurriak dira.

1. FASEA

Bigarren neurria DIAGNOSTIKO PARTEKATUA (1. fasea) deritzonaren azterketa-irizpideei dagokio. Diagnostiko tekniko-objektiboaren alderdi kuantitatiboak eta diagnostiko subjektibo edo parte-hartzailearen alderdi kualitatiboak aztertzen ditu.

2. FASEA

Hirugarren neurriak Aurrerapenean helburu orokorrak (2. fasea) eta proposamenak egiteko modua (mugikortasunari, espazio libreei, zuzkidurei, etxebizitzari eta abarri dagokienez) ezartzea eskatzen du. **BERDINTASUN-HELBURUAK ETA -IRIZPIDEAK** jasotzen ditu.

Aurrerapenaren aukera eta proposamen bakoitza irizpide horien arabera ebaluatzen da, eta horietako bakoitzak genero-ikuspegitik dituen inpaktuak identifikatzen dira.

3. FASEA

Azkenik, genero-eraginaren ebaluazioari buruzko azken txosten honetan, hartutako antola-

mendu-soluzioa zuzentzeko azken neurriak (neurri zuzentzaileak deritzenak) sartu dira. Neurri horiek eragina izango dute Planaren arau-egituraren garapenean (bai Arau Orokorrak, bai Partikularrak), bai eta garapen-tresnen eta baliabide xehatuen garapenean ere.

II. GENERO-ERAGINAREN EBALUAZIO-TXOSTENA

II.1. ARAU-PROIEKTUAREN DESKRIBAPEN OROKORRA.

ARAU-PROIEKTUAREN IZENA

Larraulgo Hiri Antolamendurako Plan Orokorra.

SUSTAPENA

Larraulgo Udala.

BESTE ARAU, PLAN ETA ABAR BATZUK. PLAN EDO ARAUAREKIN ZERIKUSIA DUTENAK:

- Lurraldea antolatzeko planak: Lurraldearen Antolamendurako Artezpideak, Lurraldearen Zatiko Planak eta Lurraldearen Arloko Planak.
- Gai sektorialak antolatzeko planak: errepideak, baliabide naturalak, etxebizitza, merkataritza, garraioa, energia eolikoa, nekazaritza eta basogintzako lurzorua, etab.
- Hirigintzako araudia.

ARAU PROIEKTUAREN HELBURU OROKORRAK:

- Udalerriko lurzoruen antolamendua, sailkapena eta kalifikazioa.
- Herritarrei erabilerak eta zerbitzuak ematea.
- Bizi-kalitatearekin zerikusia duten hornidura eta ekipamendu publikoak betetzea.
- Eraikuntza-parametroen antolamendua.

II.2. GENEROAREN ARABERAKO AURRETIAZKO EBALUAZIOA

II.2.1 EMAKUMEEN ETA GIZONEN PRESENTZIA.

Aurreikusten al da etorkizuneko arau edo administrazio-egintzaren onura edo emaitzetan emakumeen eta gizonen presentzia lagungarria izango dela sektoreko desberdintasunak murrizteko?

Bai, aurreikusten da etorkizuneko arauak, zuzenbide-subjektu bat ezartzean, lagundu egingo duela hirigintza-arloko genero-sistemekiko desberdintasunak murrizten. Arau-proiektuaren helburu nagusietako bat, hala nola Hiri Antolamenduko Plan Orokorra, subjektu hori zein den ikusi eta aintzat hartzea da, ahotsa ematea, dagoen desberdintasun-egoera behatzea eta harreman hori berreraikitzea.

II.2.2 BALIABIDEETARAKO SARBIDEA.

Etorkizuneko arau edo administrazio-egintzak baliabideak eskuratzeari dagokionez desberdintasunak ezabatzea edo, gutxienez, gutxitzea ekarriko du?

Etorkizuneko arauak baliabideak eskuratzeko desberdintasunak murriztea espero da, baldin eta udalerriaren antolamendu bat planifikatzen bada, genero-sistemetan egoera ahulenean dauden taldeak babesteaz gain, erabaki-mekanismoetan behar espezifikoak dituzten beste talde batzuk ere integratuko dituena, hala nola hirugarren adina, haurrak eta dibertsitate funtzionala duten pertsonak. Baliabideak eskuratzeak berekin dakar Plan Orokor batek antolatu nahi dituen erabilera askotarako irisgarritasuna.

II.2.3 ERABAKIAK HARTZEN PARTE HARTZEA.

Erabakiak hartzeari dagokionez, etorkizuneko arau edo administrazio-egintzak aurreikusten al du emakumeen eta gizonen ordezkaritza orekatua edo, gutxienez, eremuan duten presentziaren antzeko ordezkaritza?

Etorkizuneko arauak herritarren parte-hartzerako mekanismo bat aurreikusten du, ordezkaritza orekatua lortzeaz gain, emakumeen berariazko ahotsa ere kontuan hartzen duena; izan ere, espazio publikoa ulertzeko, ugaltze-lanetarako erabiltzaile estrategikoak dira, eta talde tekniko honek sustatzen duen hirigintzaren funtsezko eragileak.

II.2.4 ARAU ETA BALIO SOZIALAK.

Aurreikusten al da etorkizuneko arau edo administrazio-egintzan planteatutako helburu eta neurriek emakumeei edo gizonei esleitzen zaizkien gizarte-arauak edo balioak gainditzen edo aldatzen laguntzea?

Hain zuzen, Planaren helburuek arau sozialak eta genero-sistemetan duten eragina gainditzen eta aldatzen lagunduko dutela aurreikusten da. Arauak aipatzen duen subjektua ez da lanbanaketa sexualaren arabera pentsatuko, baizik eta idazketa-prozesurako ezarritako parte-hartze mekanismoen bidez. Subjektu hori eragile izango da emakumeei eta gizonei sozialki egozten zaizkien arauak edo balioak gainditzean eta aldatzean.

II.2.5 BERDINTASUNERAKO ARAUDIA.

Bermatzen al da diskriminazioa saihesteko eta berdintasuna sustatzeko arauak eta beste tresna juridiko batzuk betetzea, eta horiek hobetzea aurreikusten al da?

Diskriminazioa prebenitzeko eta berdintasuna sustatzeko tresna juridikoen inplementazioa bermatuko da, eta hori funtsezko helburua da hiri-antolamenduaren arloan.

II.2.6 DIAGNOSTIKO PARTEKATUA

Generoaren araberako aldez aurreko ebaluazioari azpikapitulu bat gehitzen zaio, plana idazteko diagnostiko fasearekin bat datorrena. Azpikapitulu honetan alderdi edo kategoria hauen egungo egoera ebaluatzen da:

HURBILTASUNA

Hurbiltasuna OSO HANDIA dela esan da, bizitegi-eremuen eta ekipamenduen edo interakzio-eremuen artean udalerri barruan egiten diren joan-etorriei dagokienez, horiek nahiko laburrak baitira eta ondo egokituta baitaude.

Eremu kritikotzat jotzen dira Berostegi auzoak eta, oro har, industria-erabilerak, nahi den hurbil-

tasun-eredutik urrun daudenak.

AUTONOMIA ETA SEGURTASUNAREN PERTZEPZIOA

Autonomia eta segurtasunaren pertzepzioa OSO ALTUA da hirigunean, baina behera egiten hasten da estrarradioaren funtzio bakarreko bizitegi-zonetan.

ANIZTASUNA, ESPAZIO PUBLIKOA ETA IRISGARRITASUNA

Pertsona-, jarduera- eta erabilera-aniztasuna HANDIA da hirigunean, baina monofuntzionala da kanpoko eraztuneko zonatan.

Herriaren goialdea eta Zabaleta zelaia zelaien inguruak estrategikotzat jotzen dira irisgarritasunean eta udalerriaren erdigunetik kanpoko erabilera publikoak deszentralizatzeko ingurune egokian.

BIZITASUNA

Espazio libreen bizitasuna erabilera jarraituaren eta aldi berean erabiltzen dituzten biztanleen jarduera eta sektoreen aniztasunaren bidez ebaluatzen da. Bizitasuna OSO HANDIA dela jotzen da nukleoaren erdialdeko guneetan.

MUGIKORTASUNA ETA GARRAIO PUBLIKOA

Oro har, udalerriko barne-mugikortasunaren kalitatea HANDIA da.

ADIERAZGARRITASUNA ETA HIRI SEINALEZTAPENA

Sakontasun handiagoko lanik ezean, herriko toponimia landa-girokoa da batez ere, eta inguruko baserriei buruzkoa.

II.3. DESBERDINTASUNAK EZABATZEKO ETA BERDINTASUNA SUSTATZEKO NEURRIAK

II.3.1 PLANA IDAZTEKO PROZESUARI ETA PARTE-HARTZEARI BURUZKO NEURRIAK

M01: Berdintasunaren arloko prestakuntza teknikoa sartzen da udal teknikarien, korporazioen eta talde idazlearen artean.

M02: Herritarrek parte hartzeko prozesua birdiseinatu da, eta 2 jarduera-eremu ezarri dira:

- Saio irekiak: berdintasunezko parte-hartzea sustatuz, talde txikien bidez.
- Etxebizitza-beharrari buruzko inkesta.

II.3.2 HELBURU OROKORRAK EZARTZEKO ETA AURRERAPENEAN IRIZPIDE TEKNIKOAK APLIKATZEKO NEURRIAK

M03: Berdintasunaren arloko helburuak zeharka gehitzen zaizkie Planaren helburu orokorrei.

- Gizarte eta ekipamendu erabilerekiko hurbiltasuna bultzatzea.
- Autonomia eta segurtasunaren pertzepzioa sustatzea.
- Aniztasuna, espazio publikoa eta irisgarritasuna sustatzea.
- Espazio publikoen bizitasuna bultzatzea.
- Mugikortasuna eta garraio publikoa hobetzea
- Ordezkaritza sustatzea.

M04: Proposamenak egiteko irizpide teknikoak ezartzen dira.

- Oro har, hirigunearen indarguneak genero-ikuspegitik inpaktu positiboen katalizatzaile gisa aprobetxatuko dituen hiri-eredua proposatzen da.
- Zabaletaren nodoa estrategikotzat hartu da Zabaleta Txikiko espaloia zabaltzeko eta bidearen bi aldeetan koexistentziako zona bat egituratzeko. Era berean, Zabaleta txiki zelaiko zati batean beste koexistentzia eremua bat jasotzen da.

- Beobidegaingo kasuan, erabileren antolaketa (publikoak lehenetsiz) zein ibilbideen genero irizpideak kontutan hartu dira.

- Espazio libreei dagokienez, Espazio Libreen Sistema Orokor bat (SGEL) proposatzen da Zabaleta zelaian, lurzoru urbanizaezinean, eta ondoko jolas-eremua ere barne hartzea proposatzen da.
- **M05:** Proposamenak eta horiek berdintasunaren arloan dituzten ondorioak baloratzen dira.
- Alternatibak sakontzeko 2024ko apirilaren 24ko saioan, bizitegi-proposamen bakoitzaren genero-alderdien ebaluazio parte-hartzailea eta arrazoitua egin zen.
- Hona hemen azaldutako irizpideak:
  * Barietate tipologikoa zonak dibertsifikatzeko eta biziberritzeko tresna gisa.
  * Mugikortasun iraunkorra eta lurzoruen okupazio eraginkorra.
  * Zuzkidura publikoen kokapen estrategikoa, genero-ikuspegitik.

II.3.3 AZKEN EBALUAZIOA, NEURRI ZUZENTZAILEAK ETA DOKUMENTUAREN HOBEKUNTZAK

Hartutako konponbideak (antolamenduaren helburu, -irizpide eta -irtenbide orokorrak barne) prozesuaren hasieratik sartutako alderdiak babesten ditu, hala nola analisian eta egindako proposamenetan definizio tekniko eta parte-hartzailetik eratorritako genero-ikuspegia.

Hala ere, hirigintza-antolamenduko irizpideetan ez ezik, araugintzan ere (Araudi Orokorra, Araudi Partikularra eta Hirigintzako Ordenantzak) hobekuntzak eta alderdiak sartzeko, neurri hauek nabarmentzen dira:

- Oinezkoentzako lehentasuna duten ibilbideen antolamendu xehatua ezartzen da, baita baterako bideen kategoria bat ere, eta bideen gutxieneko zabalera ere, zonifikatu ahal izateko.

- Bidarte auzoaren aurrean proiektatu den Adif-eko geltoki berriaren helburuak sartu dira memorian.
- Hesien eta lurzatien itxituren ikusizko erlazioa hiriko segurtasunaren kontzeptu gisa sartu da.
- Garajeetara, trastelekuetara eta atarietara sartzeko segurtasun-alderdiak sartu dira.
- Eraikinetan, zaintzarari zuzendutako elementu komunak sartzen dira.
- Alderdi horiek etxebizitzen eraikuntza-tipologiari eta barne-tipologiari buruzkoak dira.

Dokumentu honetako irizpideak eraikuntza eta urbanizazioko ordenantza osagarrietan sartu dira (B.4 agiria).